

WSNE / BEO, 421. 1. 2023

**Recenzja dzieła artystycznego, dorobku artystycznego
i pedagogicznego w związku z postępowaniem habilitacyjnym
Pana dr Adama Wagnera w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne**

podstawowe dane recenzenta

prof. dr hab. Lech Bałaban
Dziedzina sztuki
Dyscyplina - sztuki muzyczne
Akademia Muzyczna im. F. Nowowiejskiego w Bydgoszczy
Wydział Instrumentalny
Akademia Muzyczna im. I.J.Paderewskiego w Poznaniu
Wydział Instrumentalny
Instytut Instrumentów Lutniczych

Poznań, 15 marca 2024r.

Uniwersytet Śląski, Rada Naukowa Instytutu Sztuk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji decyzją z dnia 1 grudnia wyznaczyła mnie jako recenzenta w pracach komisji habilitacyjnej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego Panu doktorowi Adamowi Wagnerowi w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne, wszczętym w dniu 8 września 2023r. na wniosek Pana doktora Adama Wagnera.

Do nadesłanego mi przez dr hab. Magdalenę Szyndler prof. UŚ Dyrektora Instytutu Sztuk Muzycznych Wydziału Sztuki i Nauk o Edukacji, Przewodniczącą Rady Naukowej, która to została wskazana do przeprowadzenia postępowania – pisma z dnia 8 stycznia 2024 r. została dołączona dokumentacja zgodnie z ustawą w formie elektronicznej.

Podstawowe dane o habilitancie

Pan doktor Adam Wagner urodził się w rodzinie o wielopokoleniowych tradycjach muzycznych. Naukę gry na skrzypcach rozpoczął u cenionego pedagoga Eryka Taubica. Naukę kontynuował w Liceum Muzycznym im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, a później w Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie profesora Ryszarda Fastnacha. Już jako dwudziestotrzylatek wygrał konkurs na stanowisko Koncertmistrza Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Występował w niemal każdej możliwej formacji kameralnej, począwszy od duetu skrzypcowego, przez trio fortepianowe, kwartet smyczkowy, kwintet smyczkowy i fortepianowy, po orkiestrę kameralną. Jako solista był finalistą konkursów w Lublinie i Elblągu, a także brał udział w I Ogólnopolskim Konkursie Skrzypcowym Tadeusza Wrońskiego na skrzypce solo w Warszawie. Przez ponad 20 lat współpracował z orkiestrą Sinfonia Varsovia. Za namową swojego późniejszego promotora, legendarnego koncertmistrza i wirtuoza – profesora Jana Staniendy, w swojej pracy

doktorskiej podjął temat: „Aplikatura i smyczkowanie w sonatach skrzypcowych Józefa Elsnera, Ignacego Jana Paderewskiego i Zygmunta Noskowskiego”. Można powiedzieć, że pomysł zajęcia się w pracy doktorskiej sprawami aplikatury i smyczkowania jest bardzo naturalny dla koncertmistrza z wieloletnim stażem.

Pan Adam Wagner swoją pracę doktorską obronił 20 marca 2014 roku w Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Bezpośrednio po uzyskaniu stopnia doktora, wygrał konkurs na stanowisko adiunkta i od 01.10.2014 pracuje na tym stanowisku.

Dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym

Jako najważniejszy akcent swojej działalności artystycznej w rozumieniu ustawy habilitant, Pan dr Adam Wagner wskazuje dwie płyty CD: „DUX1861” oraz „Requiem Records Opus Series 76/2022”, które nagrał wspólnie z pianistami: Dariuszem Norasem i Michałem Korzistką. Jako dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym Pan dr Adam Wagner przedstawia nagrania utworów: „*Sonatę A-dur na skrzypce i fortepian*” Cesara Francka oraz „*Koncert skrzypcowy A-dur*” op.8 Mieczysława Karłowicza.

Działalność artystyczna Habilitanta

Pan doktor Adam Wagner jawi się przede wszystkim jako artysta wszechstronny, potrafiący znakomicie znaleźć się w różnych sytuacjach, które mogą spotkać tak wybitnego instrumentalistę. W pewnym sensie mam wrażenie, że jakby osią jego działalności jest bycie koncertmistrzem, i z tego faktu wynikają również konsekwencje w postaci koncertów solowych i kameralnych, a nawet samodzielne prowadzenie orkiestr i wydarzeń artystycznych. Godne podziwu jest również to, że Pan doktor Adam Wagner praktycznie tuż po zakończeniu studiów w katowickiej Akademii Muzycznej rozpoczął z wielką pasją swoją przygodę pedagogiczną.

Jako solista Habilitant występował z towarzyszeniem wielu orkiestr: Orchestre de Picardie, Sinfonietta Žilina, Bohuslav Martinů Philharmonic, „AUKSO” – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy, Orkiestra Filharmonii Zielonogórskiej, Orkiestra Filharmonii Dolnośląskiej, Śląska Orkiestra Kameralna, Przemyska Orkiestra Kameralna, Bielska Orkiestra Kameralna, Gliwicka Orkiestra Kameralna, Orkiestra Europejskich Warsztatów Muzycznych w Kołobrzegu, Orkiestra Letniej Akademii Muzycznej w Żaganiu, Orkiestra Międzynarodowych Warsztatów Muzycznych w Puławach i Orkiestra Kameralna Instytutu Muzyki Uniwersytetu Śląskiego. Będąc koncertmistrzem kilkadziesiąt razy występował jako solista z towarzyszeniem

Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej, wykonując m.in. koncerty skrzypcowe Ludwiga van Beethovena, Jeana Sibeliusa, Mieczysława Karłowicza, Jana Sebastiana Bacha oraz wielu innych twórców.

Pan doktor Adam Wagner ma w swoim repertuarze największe sola skrzypcowe w światowej literaturze muzycznej, wśród których należy wymienić takie dzieła jak „Missa solemnis” Ludwiga van Beethovena, „Tako rzecze Zaratustra” Richarda Straussa, „Szeherazada” Nikołaja Rimskiego-Korsakowa, „Historia żołnierza” Igora Strawieńskiego, wielkie partie solowe w mszach i oratoriach Jana Sebastiana Bacha, Jerzego Fryderyka Händla oraz w utworach symfonicznych i kameralnych z całego niemal obiegowego repertuaru koncertowego.

Habilitant grał pod batutą takich dyrygentów jak: Krzysztof Penderecki, Lord Yehudi Menuhin, Mścisław Rostropowicz, Charles Dutoit, Shlomo Mintz, Yuriy Bashmet, James Galway, Mischa Maiski, Alfred Brendel, Paul Esswood, Jerzy Semkow, Jan Krenz, Jerzy Maksymiuk.

Jako solista Pan doktor Adam Wagner występował z: Volkerem Schmidtem-Gertenbachem, Sheldonem Morgensternem, Massimiliano Caldim, Karolem Stryją, Tadeuszem Wojciechowskim, Pawłem Przytockim, Markiem Mosiem, Mirosławem Jackiem Błaszczkiem, Jerzym Koskiem, Jerzym Swobodą oraz wybitnymi polskimi solistami: Konstantym Andrzejem Kulką, Janem Staniendą, Wiesławem Kwaśnym, Krzysztofem Śmietaną, Bartoszem Brylą, Piotrem Tarcholikiem, Lidią Grzanką-Urbaniak oraz Piotrem Reichertem.

Jak już zostało tu wspomniane, praca na eksponowanym stanowisku koncertmistrza jest dla Pana doktora Adama Wagnera bardzo ważną częścią działalności artystycznej.

Od 1991 roku pracował na stanowisku Koncertmistrza Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej, równolegle będąc koncertmistrzem Bielskiej Orkiestry Kameralnej i Gliwickiej Orkiestry Kameralnej. W roku 1992 rozpoczął długoletnią współpracę z Orkiestrą Sinfonia Varsovia, w której od 1994 honorowany był decyzją Rady Artystycznej Orkiestry tytułem koncertmistrza. Poprowadził Orkiestrę Sinfonia Varsovia jako koncertmistrz w nagraniach oraz tak ważnych koncertach jak: dziesięć koncertów na Międzynarodowym Festiwalu „La Folle Journée” dla pięciotysięcznej widowni w słynnej sali „Amadeus” (Hall A) w Tokyo International Forum czy poprowadzenie dzieła Krzysztofa Pendereckiego – „7 bram Jerozolimy” na Międzynarodowym Festiwalu Kompozytorów Polskich w Bielsku-Białej pod batutą samego kompozytora.

Habilitant występował jako koncertmistrz z wieloma innymi zespołami: Penderecki Festival Orchestra, Tokyo Mozart Players, Jenaer Philharmoniker,

Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Szczecin, Operą Polską, Operetką Gliwicką czy Polish Chamber Ensemble. Występował również z Sinfonia Helvetica i Soloists of Moscow. Prowadził Orkiestrę Kameralną Instytutu Muzyki Uniwersytetu Śląskiego. Był solistą tournée koncertowych Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej w Niemczech, Belgii i we Francji, a także czterokrotnie solistą kolejnych edycji Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga. Dokonał jako koncertmistrz orkiestr wielu nagrań płytowych dla renomowanych firm takich jak: SONY, DUX, Polskie Radio i wiele innych.

Pan doktor Adam Wagner oprócz działalności solistyczno-kameralnej z zaangażowaniem poświęca swoją energię na działania pedagogiczne i eksperckie. Zasiada w jury przesłuchań i konkursów, wygłasza wykłady, a także prowadzi lekcje pokazowe, kursy orkiestrowe i skrzypcowe. Uczestniczy w programach „Erasmus+” i „Uniwersytet najlepszych”. Jest konsultantem Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie.

W ostatnich latach często występuje w roli solisty czy kameralisty na koncertach kameralnych, solo lub z towarzyszeniem fortepianu. Rozwinął również swoją działalność solistyczno-dyrygencką, prowadząc znaczną liczbę koncertów jako solista-dyrygent, którą to działalność wykonuje od pulpitu, grając na skrzypcach i jednocześnie prowadząc orkiestrę oraz wykonując utwory solowe z towarzyszeniem prowadzonego przez siebie zespołu. Można powiedzieć, że w ten sposób Habilitant doskonale wykorzystuje swoje zdolności, umiejętności i doświadczenie. Pan doktor Adam Wagner dokonał wielu prawykonań utworów kompozytorów polskich.

Za swoją działalność koncertową Habilitant otrzymał szereg odznaczeń państwowych, jak: Brązowy, Srebrny oraz Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę Honorową „Zasłużony Kulturze Polskiej”, Brązowy medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”.

Działalność pedagogiczna Habilitanta

Swoją działalność pedagogiczną Pan doktor Adam Wagner rozpoczął w roku 1991 roku jako nauczyciel w klasie skrzypiec w Państwowym Liceum Muzycznym im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. Obecnie jest nauczycielem dyplomowanym. Z wypowiedzi Habilitanta w Autoreferacie przebija świadomość wielkiej odpowiedzialności za wykonywanie pracy, a właściwie powołania do bycia nauczycielem, które to cechy zaszczepił w Habilitancie już jego pierwszy nauczyciel skrzypiec – Eryk Taubic. W swojej karierze pedagogicznej Pan doktor Adam Wagner

poszczycić się może wieloma osiągnięciami, wśród których można wymienić zwycięstwo uczennicy w XXXIII Konkursie Bachowskim im. Stanisława Hajzera(2007), udział w Finale Eurowizji Młodych, występy wielu uczniów z towarzyszeniem orkiestr, liczne nagrody i wyróżnienia na konkursach. Za swoje zaangażowanie i wyniki Habilitant został wielokrotnie nagradzany przez Dyrektora CEA i Dyrektora Szkoły oraz otrzymał odznaczenie państwowe - Medal za długoletnią służbę w 2017 roku.

Praca pedagogiczna Pana doktora Adama Wagnera ma charakter wielopłaszczyznowy. Habilitant przygotowuje swoich podopiecznych do konkursów, na których często zdobywają laury, jak również do licznych koncertów, które są podstawową częścią działalności każdego instrumentalisty. Pan doktor Adam Wagner zwraca w swej pracy pedagogicznej uwagę na wiele aspektów nauczania i wychowywania młodych skrzypków. W tym miejscu posłużę się cytatem z Autoreferatu Habilitanta:

„Mimo, że w ostatnich kilku latach przygotowałem uczniów do kilkudziesięciu konkursów, to naszym celem nie jest wyłącznie zdobywanie nagród. Omawiam z uczniami różnorodne korzyści edukacyjne, które są celem nadrzędnym. Są to: pracowitość, rzetelność, kształtowanie własnego charakteru, chęć zdobywania nowych doświadczeń, rozwój swoich umiejętności, zyskiwanie odporności na stres, poprawianie zdolności koncentracji, dokonywanie racjonalnych wyborów, kalkulowanie korzyści, planowanie, poznawanie swoich atutów i słabości, umiejętność przyjmowania zarówno sukcesu, jak i porażki, wymiana doświadczeń, inspirowanie się grą innych, docenianie konkurentów, chęć dzielenia się muzyką ze słuchaczami i wiele jeszcze innych czynników techniczno-wykonawczych oraz psychologicznych.”

Od kilkunastu lat Pan doktor Adam Wagner pracuje w Uniwersytecie Śląskim na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji, obecnie na stanowisku adiunkta. Wysoki poziom Jego pracy został dostrzeżony przez władze uczelni i zaowocował otrzymaniem przez Habilitanta Nagrody Indywidualnej JM Rektora UŚ Wiesława Banysia. Praca w Uczelni jest dla Habilitanta znakomitą okazją sprawdzania się w realizacji różnorodnych projektów badawczych i artystycznych. Zwykle mają one na celu poszerzanie działalności Instytutu Muzyki o organizację coraz to nowych idei koncertowania wspólnie ze swoimi studentami oraz lepsze i bardziej dostępne docieranie rzeszy słuchaczy do żywej muzyki. W czasie wieloletniego prowadzenia Orkiestry Kameralnej Instytutu Muzyki włączał w programy koncertów występy wielu studentów, którzy występowali w charakterze solistów, grając ze swym Pedagogiem koncerty podwójne, potrójne i inne utwory. Wspólne występy Pedagoga

ze swoimi studentami dają niepowtarzalną okazję do wzajemnego, bezpośredniego i niewerbalnego przenikania sztuki wykonawczej.

Istotną częścią działalności pedagogicznej i tutorskiej zaangażowanego nauczyciela jest praca na kursach mistrzowskich. Habilitant od 2005 roku, rokrocznie prowadzi jako tutor zajęcia na wielu międzynarodowych i ogólnopolskich kursach muzycznych. Należy w tym miejscu wymienić listę kursów skrzypcowych oraz orkiestrowych, najczęściej o zasięgu międzynarodowym, mających wieloletnie tradycje i prestiż: Letnia Akademia Muzyczna im. Jadwigi Kaliszewskiej w Żaganiu, International Lutoslawski Youth Orchestra w Szczecinie, Europejskie Warsztaty Muzyczne w Darłowie, Europejskie Warsztaty Muzyczne w Kołobrzegu, Muzyczna Zima w Zakopanem, Europa u Bram w Katowicach, Nadmorskie Międzynarodowe Kursy Muzyczne w Łebie, Międzynarodowe Kursy Muzyczne w Podkowie Leśnej, Międzynarodowe Warsztaty Muzyczne im. Jana Staniendy w Kołobrzegu, Międzynarodowy Kurs Muzyczny w Puławach.

Pan doktor Adam Wagner wielokrotnie wygłaszał wykłady i prowadził warsztaty w wielu szkołach muzycznych na terenie kraju, przewodniczył komisjom w przesłuchaniach makroregionalnych oraz brał udział w pracach jury konkursów skrzypcowych i orkiestrowych. Był zapraszany do komisji konkursowych przyjmujących muzyków do orkiestry Sinfonia Iuventus, zasiadał w jury Ogólnopolskiego Konkursu CEA (2021). Dwukrotnie uczestniczył w pracach Komisji Kwalifikacyjnej Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga.

Działalność organizacyjna i społeczna Habilitanta

Pan doktor Adam Wagner od 2015 roku do chwili obecnej pełni funkcję Prezesa Zarządu Stowarzyszenia Przyjaciół Filharmonii Śląskiej w Katowicach. W ramach tej działalności Habilitant organizuje działania na rzecz promocji uzdolnionej muzycznie młodzieży. Wraz z pozostałymi członkami Zarządu organizuje koncerty oraz pozyskuje sponsorów wspierających działanie Stowarzyszenia. W czasie pełnienia funkcji konsultanta artystyczno-programowego Filharmonii Śląskiej Habilitant był pomysłodawcą, inicjatorem oraz Kierownikiem Artystycznym prestiżowych koncertów kameralnych cyklu „Filharmonia Konesera” organizowanych w siedzibie Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Jako Prezes, Habilitant zorganizował kilkadziesiąt koncertów, w których brali udział

AS

najwybitniejsi polscy artyści: Konstanty Andrzej Kulka, Krzysztof Jakowicz, Magdalena Rezler, Jan Stanienda, Sławomir Tomasiak, Bartosz Bryła, Bartłomiej Nizioł, Piotr Pławner, Andrzej Gębski, Jarosław Pietrzak, Jakub Jakowicz, Agata Szymczewska, Roksana Kwaśnikowska, Tomasz Strahl, Andrzej Wróbel, Jadwiga Kotnowska, Arkadiusz Krupa, Roman Widaszek, Woytek Mrozek, Tomasz Spaliński oraz zespoły: Grzegorz Turnau Trio, Kwartet Meccore, Chopin Kwintet.

Pan doktor Adam Wagner jest aktywnym członkiem Bielskiego Towarzystwa Muzycznego. Angażuje się również w szeroko pojętą działalność charytatywną.

Główne Dzieło Artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym

Jako swoje najważniejsze osiągnięcie w działalności artystycznej w rozumieniu ustawy o Pan doktor Adam Wagner wskazuje dwie płyty CD: „DUX1861” oraz „Requiem Records Opus Series 76/2022”, które nagrał wspólnie z pianistami: Dariuszem Norasem i Michałem Korzistką. Jako główne dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym Habilitant określa nagrania następujących utworów: „*Sonatę A-dur na skrzypce i fortepian*” Cesara Francka oraz „*Koncert skrzypcowy A-dur*” op.8 Mieczysława Karłowicza.

Obie wyżej wymienione płyty zawierają oprócz wskazanych przez Habilitanta utworów *Sonaty na skrzypce i fortepian* kompozytorów polskich, przy czym *Sonata Paderewskiego* op.13 bywa grywana, a *Sonata Zygmunta Noskowskiego* jest utworem właściwie zapomnianym. Chwała Wykonawcom za sięgnięcie po dorobek polskich kompozytorów i utrwalenie go na płytach CD.

W swoim autoreferacie Pan doktor Adam Wagner szczegółowo opisuje nagrane utwory, ich charakterystykę, stopień trudności oraz koncepcję łączenia na poszczególnych płytach utworów bardzo znanych w literaturze skrzypcowej z mniej znanymi, aby wspomóc promocję tych ostatnich.

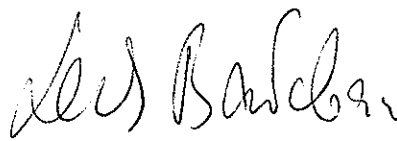
Obu płyt wysłuchałem z wielkim zainteresowaniem. Pan doktor Adam Wagner jawi się jako skrzypek doskonały pod każdym względem. Jego grę charakteryzuje praktycznie bezbłędna intonacja, piękny, klarowny dźwięk, wirtuozowski pazur i naturalna muzykalność! Należy również wspomnieć o znakomicie współpracujących pianistach, którzy towarzyszyli Habilitantowi w nagraniowych zmaganiach. Panowie Dariusz Noras i Michał Korzistka to świetni pianiści kameraliści!

KONKLUZJA

Analizując dostarczoną dokumentację można zapoznać się z aktywnością Pana Doktora Adama Wagnera podczas wielu koncertów, konferencji, kongresów, konkursów, kursów muzycznych i innych wydarzeń, na których Habilitant występował jako wykonawca, pedagog i prelegent. Na podstawie przeprowadzonej analizy dorobku artystycznego, dydaktycznego oraz oceny dzieła artystycznego w postaci nagranych na płytach CD utworów (płyty „DUX1861” oraz „Requiem Records Opus Series 76/2022”, które nagrał wspólnie z pianistami: Dariuszem Norasem i Michałem Korzistką, z których jako główne dzieło artystyczne w postępowaniu habilitacyjnym Habilitant określa nagrania następujących utworów: „Sonata A-dur na skrzypce i fortepian” Cesara Francka oraz „Koncert skrzypcowy A-dur” op.8 Mieczysława Karłowicza) stwierdzam, że dorobek Pana doktora Adama Wagnera spełnia wymagania ustawy i w pełni uzasadnia nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuk muzycznych. Jego wszechstronna działalność artystyczna, pedagogiczna i organizacyjna stanowią istotny wkład do kultury muzycznej. Dotychczasowa działalność Habilitanta i plany na przyszłość są zapowiedzią dalszych interesujących projektów artystycznych. Sukcesy pedagogiczne Habilitanta odzwierciedlają Jego olbrzymi potencjał dydaktyczny. Walory te będą z pewnością wykorzystane w Jego dalszej pracy naukowej, artystycznej i pedagogicznej jako w pełni przygotowanego i samodzielnego pracownika akademickiego.

Osiągnięcia Pana doktora Adama Wagnera doceniam i przyjmuję.

Lech Bałaban